บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของปรัชญา วัตถุประสงค์ และการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาลและหอผู้ป่วย รวมทั้งศึกษาความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ระหว่างฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วย

แหล่งข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ส่วน คือ

1. เอกสาร ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ซึ่งพิมพ์เป็นเอกสารอัดสำเนาไว้โดยเฉพาะ คู่มือปฐมนิเทศ คู่มือนิเทศงานประจำแผนก เอกสารการบริหารงาน และคู่มือนิเทศงานประจำหอผู้ป่วย

2. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารองค์การพยาบาลพยาบาล 3 ระดับคือ ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล ผู้บริหารแผนกการพยาบาลอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติ-นรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม และหัวหน้าหอผู้ป่วยในแผนกที่กล่าวมาข้างต้นไม่รวมหอผู้ป่วยหนักและหอผู้ป่วยพิเศษ ของโรงพยาบาลขนาด 500 เตียงขึ้นไป ในกรุงเทพมหานครทุกสังกัดที่มีการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ระดับฝ่ายการพยาบาลไว้ ซึ่งมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 167 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรกระทำโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan ได้ตัวอย่างประชากร 118 คน ผู้วิจัยได้สุ่มโรงพยาบาลที่จะใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัยจากโรงพยาบาลทั้งหมด 6 แห่ง 4 สังกัด โดยใช้อัตราส่วน 1:2 และในสังกัดที่มีแห่งเดียวก็กำหนดให้โรงพยาบาลแห่งเดียวนั้นเป็นตัวอย่างประชากรได้ 4 โรงพยาบาล จาก 4 สังกัด เนื่องจากประชากรทั้งหมดของ 4 โรงพยาบาลที่สุ่มมาได้มีจำนวน 122 คน ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างประชากรที่ใช้จาก 118 คน เป็น 122 คน คือ ใช้ประชากรทั้งหมดของโรงพยาบาลที่สุ่มมาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบตรวจรายการข้อมูลทั่วไปของแหล่งข้อมูล

ชุดที่ 2 แบบตรวจรายการและสัมภาษณ์เกี่ยวกับปรัชญาขององค์การพยาบาล มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของปรัชญาองค์การพยาบาล

ตอนที่ 2 ลักษณะเนื้อหาของปรัชญาองค์การพยาบาล

ชุดที่ 3 แบบตรวจรายการและสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

ตอนที่ 2 ลักษณะเนื้อหาของวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

ชุดที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การปฏิบัติในองค์การพยาบาล

เครื่องมือวิจัยชุดที่ 2, ชุดที่ 3 และ ชุดที่ 4 ตอนที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน นำมาหาความเที่ยงโดยวิธีการทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) แล้วนำผลมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างครั้งแรกและครั้งหลังด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครื่องมือชุดที่ 2, ชุดที่ 3 และ ชุดที่ 4 ตอนที่ 2 เป็น .96, .88 และ .98 ตามลำดับ และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวมรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามชุดที่ 4 แก่ตัวอย่างประชากรที่ศึกษา พร้อมทั้งให้คำอธิบายนัดหมายเพื่อตรวจเอกสาร และสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือชุดที่ 1, ชุดที่ 2 และ ชุดที่ 3 ด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง พร้อมทั้งนัดหมายวันรับแบบสอบถามชุดที่ 4 คืน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลาประมาณ 6 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 117 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.90

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนที่เป็นแหล่งข้อมูล ลักษณะของปรัชญาและวัตถุประสงค์องค์การพยาบาลที่ได้จากการตรวจเอกสาร นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เครื่องคิดเลข ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการปฏิบัติในองค์การพยาบาล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^{x} ที่สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

1.1 องค์การที่ศึกษา คือ ฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาลอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติ-นรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยในแผนกที่กล่าวมา ไม่รวมหอผู้ป่วยหนักและหอผู้ป่วยพิเศษ ของโรงพยาบาล ขนาด 500 เตียงขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 86 องค์การ โดยเป็นฝ่ายการพยาบาล 4 แห่ง แผนกการพยาบาลอายุรกรรม 4 แห่ง แผนกการพยาบาลศัลยกรรม 4 แห่ง แผนกการพยาบาลสูติ-นรีเวชกรรม 4 แห่ง แผนกการพยาบาลกุมารเวชกรรม 3 แห่ง หอผู้ป่วยอายุรกรรม 7 แห่ง หอผู้ป่วยศัลยกรรม 24 แห่ง หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรม 16 แห่ง และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 10 แห่ง

1.2 เอกสารที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเอกสารเกี่ยวกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์การที่พิมพ์เป็นเอกสารอัดสำเนา คิดเป็นร้อยละ 63.96 นอกนั้นเป็นคู่มือปฐมนิเทศข้าราชการใหม่ คู่มือนิเทศงานประจำหอผู้ป่วย คู่มือนิเทศงานประจำแผนก และเอกสารการบริหารงาน คิดเป็นร้อยละ 17.44, 9.30, 4.65 และ 4.65 ตามลำดับ

1.3 ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารองค์การพยาบาล จาก 4 โรงพยาบาล จำนวน 117 คน โดยเป็นผู้บริหารระดับฝ่ายการพยาบาล 17 คน ระดับแผนกการพยาบาล 33 คน และระดับหอผู้ป่วย 67 คน

ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 52.1 อายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 21-30 ปี และ 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.1 และ 26.5 ตามลำดับ ตำแหน่งทางการบริหาร พบว่าเป็นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล 4 คน รอง/ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล 10 คน หัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนก 10 คน ผู้ตรวจการพยาบาล 23 คน หัวหน้าหอผู้ป่วย 67 คน และเป็นหัวหน้างานวิชาการและงานพัฒนาบุคลากรจำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากที่สุดมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี

คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาร้อยละ 34.1 มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 59.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ส่วนประสบการณ์ด้านการศึกษาอบรมทางการบริหาร มีผู้เคยได้รับการศึกษาอบรมร้อยละ 58.1 ในขณะที่อีกร้อยละ 41.9 ไม่เคยได้รับการศึกษาอบรม

2. ลักษณะของปรัชญาและวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

2.1 ลักษณะของปรัชญาองค์การพยาบาล

2.1.1 ลักษณะปรัชญาของฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายการพยาบาลทั้ง 4 แห่ง มีการกำหนดปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลไว้โดยเฉพาะ เนื้อหาของปรัชญาระบุถึงแนวคิดความเชื่อหรือค่านิยม 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสารส่วนใหญ่ สั้น กระทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่พึงปรารถนา ให้ทิศทางการปฏิบัติแก่บุคลากร และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ มีปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลบางแห่ง ไม่ชัดเจนพอที่จะนำไปกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานได้ เนื้อหาของปรัชญาบางส่วนพบใน "นโยบายในการดำเนินงาน" และ "หน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายการพยาบาล"

2.1.2 ลักษณะปรัชญาของแผนกการพยาบาล แผนกการพยาบาล 15 แห่ง มีการกำหนดปรัชญาของแผนกเองโดยเฉพาะ 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.67 อีก 8 แห่ง คือร้อยละ 53.33 ใช้ปรัชญาร่วมกับฝ่ายการพยาบาล เนื้อหาของปรัชญาระบุถึงแนวคิดความเชื่อหรือค่านิยม 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่ สั้น กระทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถแสดงถึงค่านิยมโดยรวมของผู้ปฏิบัติงาน นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่พึงปรารถนา สามารถให้ทิศทางการปฏิบัติและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ เนื้อหาปรัชญาของแผนกการพยาบาลบางส่วนพบใน "นโยบายการดำเนินงาน" "หน้าที่รับผิดชอบ" "มาตรฐานการพยาบาลของแผนก" และ "วัตถุประสงค์"

2.1.3 ลักษณะปรัชญาของหอผู้ป่วย หอผู้ป่วย 67 แห่ง มีการกำหนดปรัชญาของหอผู้ป่วยเองโดยเฉพาะ 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.94 ที่เหลือ 29 แห่ง คือร้อยละ 43.28 ใช้ปรัชญาร่วมกับฝ่ายการพยาบาล อีก 30 แห่ง คือร้อยละ 44.78 ใช้ปรัชญาร่วมกับ

แผนกการพยาบาลที่สังกัดอยู่ เนื้อหาที่พบมี 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ โดยที่ปรัชญาของหอผู้ป่วยจะคล้ายคลึงกับปรัชญาของฝ่ายการพยาบาล เพียงแต่มีการปรับบางส่วนให้เข้ากับลักษณะของผู้ป่วย/ผู้รับบริการที่รับผิดชอบอยู่เท่านั้น ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่ สั้น กระทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่พึงปรารถนา ให้ทิศทางการปฏิบัติแก่บุคลากร และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ เนื้อหาของปรัชญาของหอผู้ป่วยบางส่วน พบใน "วัตถุประสงค์" และ "หน้าที่รับผิดชอบ"

2.2 ลักษณะของวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

2.2.1 ลักษณะวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายการพยาบาลทั้ง 4 แห่ง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาลไว้โดยเฉพาะ เนื้อหาของวัตถุประสงค์ครอบคลุมตามเนื้อหาปรัชญาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของผลลัพธ์ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ฝ่ายการพยาบาลบางแห่งเขียนอยู่ในรูปกระบวนการที่พึงปรารถนา เนื้อหาของวัตถุประสงค์สามารถใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความสำเร็จ และใช้เป็นมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้ เนื้อหาของวัตถุประสงค์บางส่วนพบใน "เป้าหมายสำคัญ" "หน้าที่และความรับผิดชอบ" "นโยบายการดำเนินงาน" และ "ประวัติของโรงพยาบาล"

2.2.2 ลักษณะวัตถุประสงค์ของแผนกการพยาบาล แผนกการพยาบาล 15 แห่ง มี 7 แห่ง คือร้อยละ 46.67 ที่เขียนวัตถุประสงค์ไว้โดยเฉพาะ อีก 8 แห่งที่เหลือ คือ ร้อยละ 53.33 ใช้วัตถุประสงค์ร่วมกับฝ่ายการพยาบาล เนื้อหาของวัตถุประสงค์ครอบคลุมตามเนื้อหาปรัชญาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่อยู่ในรูปพฤติกรรมและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา มีบางแห่งเขียนอยู่ในรูปกระบวนการที่พึงปราถนา วัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความสำเร็จ และใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานได้ สามารถนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมและวิธีการดำเนินการที่พึงปรารถนาได้ และให้ทิศทางการปฏิบัติแก่บุคลากร เนื้อหาบางส่วนพบใน "หน้าที่และการรับผิดชอบ"

2.2.3 ลักษณะวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วย หอผู้ป่วย 67 แห่ง มี 10 แห่ง คือร้อยละ 14.93 มีการเขียนวัตถุประสงค์ไว้โดยเฉพาะ อีก 29 แห่ง คือร้อยละ 43.28 ใช้วัตถุประสงค์ร่วมกับฝ่ายการพยาบาล และ 28 แห่ง คือร้อยละ 41.79 ใช้วัตถุประสงค์ร่วมกับ

แผนกการพยาบาล เนื้อหาวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วยมีความครอบคลุมตามเนื้อหาปรัชญาทั้ง 3 ด้าน ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่อยู่ในรูปผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา ที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความสำเร็จ ใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน สามารถให้ทิศทางการปฏิบัติแก่บุคลากร และช่วนในการตัดสินใจของบุคลากรได้ วัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วยบางแห่งสามารถนำไปสู่การกำหนดกิจกรรม และวิธีการดำเนินการที่พึงปรารถนาได้ เนื้อหาของวัตถุประสงค์บางส่วนพบอยู่ใน "หน้าที่ และความรับผิดชอบ" และ "ประวัติของหอผู้ป่วย"

3. ระดับการปฏิบัติตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

องค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ คือ ฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วย มีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรอยู่ในระดับสูง การปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษา และบุคลากรทีมสุขภาพ เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายของประเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชน อยู่ในระดับต่ำ โดยมีรายละเอียดของการปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ระดับการปฏิบัติในฝ่ายการพยาบาล

การปฏิบัติในฝ่ายการพยาบาลส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีเพียงการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ระดับการปฏิบัติในแผนกการพยาบาล

การปฏิบัติในแผนกการพยาบาลมีลักษณะดังนี้คือ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่บุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุน

การวิจัยทางสุขภาพ การปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพของประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ

3.3 ระดับการปฏิบัติในหอผู้ป่วย

การปฏิบัติในหอผู้ป่วยมีลักษณะดังนี้คือ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษา และบุคลากรทีมสุขภาพ การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพของประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำมาก

4. ความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ระหว่างฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วย

ความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ระหว่างฝ่ายการพยาบาลของทั้ง 4 โรงพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรกับแผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วยในสังกัด 4 สายงาน ได้แก่ สายงานอายุรกรรม สายงานศัลยกรรม สายงานสูติ-นรีเวชกรรม และสายงานกุมารเวชกรรม สรุปได้ดังนี้

4.1 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามความคาดหวัง และความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วยและผู้รับบริการ มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 4 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 26.67 คือ สายงานอายุรกรรม 1 สายงาน สายงานศัลยกรรม 2 สายงาน และสายงานสูติ-นรีเวชกรรม 1 สายงาน อีก 9 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 60 มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน และมี 2 สายงานที่ไม่มีค่าวิกฤตแสดง

4.2 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 9 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 60 คือ สายงานอายุรกรรม 3 สายงาน

สายงานศัลยกรรม 2 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 3 สายงาน และสายงานกุมารเวช-กรรม 1 สายงาน อีก 6 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 40 มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน

4.3 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 14 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 93.33 คือ สายงานอายุรกรรม 4 สายงาน สายงานศัลยกรรม 4 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 3 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 3 สายงาน ส่วนอีก 1 สายงาน ไม่มีค่าวิกฤติแสดง

4.4 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 7 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 41.67 คือ สายงานอายุรกรรม 1 สายงาน สายงานศัลยกรรม 3 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 1 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 2 สายงาน ส่วนอีก 7 สายงาน มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน และมี 1 สายงานที่ไม่มีค่าวิกฤตแสดง

4.5 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 12 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 80 คือ สายงานอายุรกรรม 4 สายงาน สายงานศัลยกรรม 3 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 2 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 3 สายงาน อีก 1 สายงาน มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน และมี 2 สายงานที่ไม่มีค่าวิกฤตแสดง

4.6 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชน มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 12 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 80 คือ สายงานอายุรกรรม 3 สายงาน สายงานศัลยกรรม 3 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 3 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 3 สายงาน อีก 3 สายงาน คือร้อยละ 20 มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน

4.7 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 13 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 86.67 คือ สายงานอายุรกรรม 4 สายงาน สายงานศัลยกรรม 4 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 2 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 3 สายงาน อีก 1 สายงาน มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน และมี 1 สายงานไม่มีค่าวิกฤตแสดง

4.8 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพของประเทศ มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน 14 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 93.33 คือ สายงานอายุรกรรม 3 สายงาน สายงานศัลยกรรม 4 สายงาน สายงานสูติ-นรีเวชกรรม 4 สายงาน และสายงานกุมารเวชกรรม 3 สายงาน อีก 1 สายงาน มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน

รวมการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ระหว่างฝ่ายการพยาบาล แผนกพยาบาล และหอผู้ป่วย ของโรงพยาบาลทั้ง 4 โรงพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร มีความสอดคล้องกันทั้งสิ้น 85 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 70.84 และมีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน 28 สายงาน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ส่วนอีก 7 สายงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.83 ไม่มีค่าวิกฤติแสดง ซึ่งผลการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ระหว่างฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วยนี้ ส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

5. ลักษณะเนื้อหาของปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

5.1 ลักษณะเนื้อหาปรัชญาองค์การพยาบาล

5.1.1 ลักษณะเนื้อหาปรัชญาของฝ่ายการพยาบาล ความครอบคลุมของเนื้อหาปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร มีน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วย และค่านิยมที่เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ส่วนข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ และค่านิยมเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย/ผู้รับบริการตามสิทธิมนุษยชน พบในปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลจะพบว่า แนวคิดค่านิยมด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการนี้ มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมาก คือมีผู้บริหารเพียง 5 ใน 17 คน ไม่ได้ยึดถือค่านิยมเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และ 4 ใน 17 คน ไม่ยึดถือค่านิยมเกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วย

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ ส่วนข้อความที่ระบุถึงความสำคัญด้านการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน ระบุถึงความสัมพันธ์ขององค์การพยาบาลกับแผนกต่าง ๆ และระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การพยาบาลที่มีต่อสังคมและชุมชน พบในปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลเพียงแห่งเดียวเท่านั้น แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลจะได้แนวคิดค่านิยมด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาลที่มีความครอบคลุมของเนื้อหาในระดับมากที่สุด มีผู้บริหารเพียง 4 ใน 17 คน เท่านั้นที่ไม่มีแนวคิดว่าการวิจัยด้านสุขภาพของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพจะช่วยในการพัฒนาบริการสาธารณสุขได้

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อองค์กรวิชาชีพ และระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเหมาะสมในการโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงานและข้อความที่ระบุถึงความสำคัญของขวัญกำลังใจ พบระบุไว้ในฝ่ายการพยาบาลเพียงแห่งเดียวเท่านั้น แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลจะพบว่า แนวคิด ค่านิยมด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.2 ลักษณะเนื้อหาปรัชญาของแผนกการพยาบาล ระดับความครอบคลุมของเนื้อหาปรัชญาของแผนกการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับน้อย ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ไม่พบเลย คือ ข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความต่อเนื่องของความเจ็บป่วยกับภาวะสุขภาพ ส่วนข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเจ็บป่วยและความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ มีระบุไว้ในปรัชญาของแผนกการพยาบาล 2 ใน 7 แห่ง และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล จะพบว่า แนวคิดค่านิยมด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหารเพียง 4 ใน 33 คน ไม่ได้ยึดถือค่านิยมเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และผู้บริหาร 3 ใน 33 คน ไม่มีแนวคิดที่จะยึดถือในสิ่งที่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการควรได้รับ

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบเลย คือ ข้อความที่ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ ส่วนข้อความที่ระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การที่มีต่อสังคมและชุมชน พบจากปรัชญาของแผนกเพียง 1 ใน 7 แห่งเท่านั้น และข้อความที่ระบุถึงแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติการพยาบาล ระบุถึงกระบวนการทำงานหรือรูปแบบการทำงานที่เฉพาะเจาะจง ระบุถึงทักษะและคุณสมบัติของบุคลากรสำหรับงานแต่ละประเภท และระบุถึงความสัมพันธ์ขององค์การพยาบาลกับแผนกต่าง ๆ พบจาก 2 ใน 7 แผนกการพยาบาล และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล พบว่า ความครอบคลุมของเนื้อหาปรัชญาด้านนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหาร 8 ใน 33 คน ที่มีแนวคิดว่าในการปฏิบัติการพยาบาลไม่จำเป็นต้องยึดถือแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจง และ 3 ใน 33 คน

ไม่มีแนวคิดที่จะกำหนดลักษณะของบริการพยาบาลไว้ให้ชัดเจน และไม่เชื่อว่าการวิจัยด้านสุขภาพของบุคลากรจะสามารถสร้างความรู้ และวิธีปฏิบัติหรือแก้ปัญหาแก่หน่วยงานได้

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อองค์กรวิชาชีพ และข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการโยกย้ายบุคลากรในองค์การ ส่วนข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา ระบุถึงการตอบสนองความต้องการของบุคลากร ระบุถึงความสำคัญของขวัญกำลังใจ ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการโยกย้ายบุคลากรในองค์การ พบในปรัชญาของแผนก 1 ใน 7 แห่ง เท่านั้น แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล จะพบว่าแนวคิด ค่านิยมด้านนี้มีเนื้อหาครอบคลุมในระดับมากที่สุด

5.1.3 ลักษณะเนื้อหาปรัชญาของหอผู้ป่วย ระดับความครอบคลุมของเนื้อหาปรัชญาของหอผู้ป่วยที่เป็นตัวอย่างประชากร ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล เนื้อหามีน้อย และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ มีเนื้อหาน้อยที่สุด

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่พบจากปรัชญาของหอผู้ป่วยเพียงแห่งเดียว ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเจ็บป่วย ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความต่อเนื่องของความเจ็บป่วยกับภาวะสุขภาพ และระบุถึงสิทธิของผู้ป่วย/ผู้รับบริการตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพของประเทศ ส่วนข้อความที่ระบุถึงความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ พบจากปรัชญาของหอผู้ป่วย 3 ใน 8 แห่ง และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหอผู้ป่วย พบว่าแนวคิดค่านิยมที่เกี่ยวกับผู้ป่วย/ผู้รับบริการ มีความครอบคลุมของเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด มีเฉพาะเรื่องแนวคิดที่จะยึดถือหลักการคำนึงถึงความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการเท่านั้นที่มีผู้บริหารหอผู้ป่วย 22 ใน 67 คน ไม่ได้คำนึงถึง

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงความสำคัญด้านการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยนักศึกษา และบุคลากรทีมสุขภาพ และระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การที่มีต่อสังคมและชุมชน ส่วนข้อความที่ระบุถึงแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติการพยาบาล ระบุถึงทักษะและคุณสมบัติของบุคลากรสำหรับงานแต่ละประเภท และระบุถึงความสำคัญด้านการ

ศึกษาของบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาล พบในปรัชญาของหอผู้ป่วย 2 ใน 8 แห่ง และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหอผู้ป่วย พบว่า แนวคิด ค่านิยมด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด มีเฉพาะค่านิยมที่ว่าในการปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องยึดถือแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงเท่านั้น ที่มีผู้บริหารหอผู้ป่วย 20 ใน 67 คน ไม่เห็นด้วย และอีก 12 ใน 67 คน ไม่มีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการพยาบาลไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลยในปรัชญาของหอผู้ป่วย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ระบุถึงสิทธิของบุคลากรที่จะแสดงความรับผิดชอบต่อองค์กรวิชาชีพ ระบุถึงการตอบสนองความต้องการของบุคลากร ระบุถึงความสำคัญของขวัญกำลังใจ และระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการโยกย้ายบุคลากรในองค์การ ส่วนข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา ระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และระบุถึงค่านิยมเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากร พบจากปรัชญาของหอผู้ป่วย 1 ใน 8 แห่ง ข้อความที่ระบุถึงลักษณะของบุคลากรผู้ให้บริการ พบจากปรัชาของหอผู้ป่วย 2 ใน 8 แห่ง และเมื่อสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วย จะพบว่าความครอบคลุมของเนื้อหาของปรัชญาด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 ลักษณะเนื้อหาวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

5.2.1 ลักษณะเนื้อหาวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล ความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการโดยยึดถือหลักความปลอดภัย และสะดวกสบายของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และระบุถึงการจัดบริการ ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ พบในปรัชญาของฝ่ายการพยาบาล 1 ใน 4 แห่ง เท่านั้น ในขณะที่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลจะพบว่า แนวคิด ค่านิยมด้านนี้ มีความครอบคลุมของเนื้อหาในระดับมากที่สุด

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ระบุถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือศาสตร์ทางการพยาบาลที่ต้องการให้ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ระบุถึงรูปแบบ

การทำงานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับหน่วยงาน และระบุถึงหน้าที่ที่จำดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในชุมชน พบจากปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลเพียง 1 ใน 4 แห่ง เท่านั้น ในขณะที่เนื้อหาของวัตถุประสงค์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาลนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหารเพียง 4 ใน 17 คน ที่ไม่ได้กำหนดถึงการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในชุมชนไว้ และอีก 3 ใน 17 คน ไม่ได้กำหนดว่าจะให้มีการนำความรู้และผลการวิจัยใหม่ ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาล

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่บุคลากร ระบุถึงหน้าที่ในการพิทักษ์สิทธิต่าง ๆ ของบุคลากร และระบุถึงการที่จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริมการคงไว้ หรือโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงาน ส่วนข้อความที่ระบุถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากร พบในปรัชญาของฝ่ายการพยาบาลเพียง 1 ใน 4 แห่ง เท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลพว่าวัตถุประสงค์ด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหารเพียง 3 ใน 17 คน เท่านั้น ที่ไม่มีเกณฑ์ในการส่งเสริม การคงไว้หรือโยกย้ายบุคลากรของหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน

5.2.2 ลักษณะเนื้อหา วัตถุประสงค์ของแผนกการพยาบาล ความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ของแผนกการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ พบจากปรัชญาของแผนกการพยาบาลเพียง 1 ใน 7 แห่ง เท่านั้น ส่วนข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการโดยยึดถือหลักความปลอดภัย และความสะดวกสบายของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ พบ 2 ใน 7 แห่ง แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล พบว่า ความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ด้านนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหาร 3 ใน 33 คน เท่านั้นที่ไม่ได้เน้นให้มีการจัดประเภทและลักษณะของผู้ป่วย/ผู้รับบริการก่อนให้บริการพยาบาล

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบเลย คือ ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ที่จะดำเนินการหรือให้ความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในชุมชน ส่วนข้อความที่

ระบุถึงหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน และบุคลากรในทีมสุขภาพ พบในปรัชญาของแผนกการพยาบาลเพียง 1 ใน 7 แห่ง เท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล พบว่าวัตถุประสงค์ด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีผู้บริหารแผนก 12 ใน 33 คน ที่ไม่ได้กำหนดว่าจะดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพในชุมชน

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ แก่บุคลากร และข้อความที่ระบุถึงการที่จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริมการคงไว้หรือโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงาน ส่วนข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ในการพิทักษ์สิทธิต่าง ๆ ของบุคลากร ระบุถึงการส่งเสริมความสามัคคีของบุคลากรโดยการทำงานเป็นทีม ระบุถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ให้ครอบคลุมถึงการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การป้องกันภาวะแทรกซ้อนและความพิการ และการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วย รวมทั้งข้อความที่ระบุถึงการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ พบในปรัชญาแผนกการพยาบาล 1 ใน 7 แห่ง เท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนกการพยาบาล พบว่า วัตถุประสงค์ด้านนี้มีความครอบคลุมของเนื้อหาในระดับมากที่สุด แต่มีผู้บริหาร 22 ใน 67 คน ที่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ที่จะดำเนินการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนไว้ และอีก 11 ใน 67 คน ไม่มีการกำหนดว่าจะนำแนวคิด ทฤษฎี หรือศาสตร์ทางการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล

5.2.3 ลักษณะเนื้อหาวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วย ความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วย ที่เป็นตัวอย่างประชากรด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ไม่พบเลยคือข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ ส่วนข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการตามประเภทและลักษณะของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ พบจากวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วยเพียง 2 ใน 10 แห่ง เท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหอผู้ป่วยจะพบว่าความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ด้านนี้จะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีผู้บริหาร 6 ใน 67 คน ไม่ได้กำหนดว่าจะจัดบริการตามประเภทและลักษณะของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และอีก 5 ใน 67 คน ไม่ได้จัดบริการโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน และจัดบริการตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน และบุคลากรในทีมสุขภาพ และข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสถาบันสุขภาพต่าง ๆ ส่วนข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ที่จะส่งเสริมการศึกษาของบุคลากรในทีมสุขภาพจากหน่วยงานต่าง ๆ พบเพียง 1 ใน 10 แห่ง ของหอผู้ป่วยเท่านั้น ในขณะที่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหอผู้ป่วย พบว่าความครอบคลุมของเนื้อหาของวัตถุประสงค์ด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด มีผู้บริหารหอผู้ป่วย 22 ใน 67 คน ที่ไม่ได้กำหนดเรื่องการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในชุมชนไว้ และอีก 11 ใน 67 คน ไม่ได้กำหนดแนวคิดทฤษฎีหรือศาสตร์ทางการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงเป็นกรอบในการปฏิบัติการพยาบาล

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ข้อความที่ไม่พบเลย ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ในการพิทักษ์สิทธิต่าง ๆ ของบุคลากร และข้อความที่ระบุถึงการที่จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริม การคงไว้ หรือโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงาน ส่วนข้อความที่ระบุถึงการส่งเสริมความสามัคคีของบุคลากรโดยการทำงานเป็นทีม ระบุถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากร ระบุถึงการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และระบุถึงการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ พบจากวัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วยเพียง 1 ใน 10 แห่ง เท่านั้น และเมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหอผู้ป่วยพบว่า วัตถุประสงค์ของหอผู้ป่วยด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการนี้ มีความครอบคลุมของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุดแต่มีผู้บริหารหอผู้ป่วย 17 ใน 67 คน ที่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริม การคงไว้หรือโยกย้ายบุคลากรของหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน

6. รายละเอียดของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

6.1 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ

ระดับฝ่ายการพยาบาล มีผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ด้วย การกำหนดอัตราส่วนของบุคลากรอื่นต่อผู้ป่วย/ผู้รับบริการไว้ การดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ตามต้องการ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณของหน่วยงาน

ที่รับผิดชอบ การให้โอกาสแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบในการเสนอความคิดเห็นและการดำเนินการตามวิธีการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล แล้วรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของบริการพยาบาล

ระดับแผนกการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารแผนกการพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การดำเนินการตามวิธีการตรวจสอบและประกันคุณภาพ แล้วรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของบริการพยาบาล และการจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล

ระดับหอผู้ป่วย สิ่งที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบ และประกันคุณภาพการพยาบาล และการดำเนินการตามวิธีตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล และรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของบริการพยาบาล ส่วนเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ การดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การกำหนดอัตราส่วนของบุคลากรอื่นต่อผู้ป่วย/ผู้รับบริการ การจัดให้มีแบบฟอร์มสำหรับประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ มีผู้บริหารหอผู้ป่วยมากกว่า 20 คน ที่ไม่ได้ปฏิบัติ

6.2 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล

ระดับฝ่ายการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับบทความจากวารสารการพยาบาล (Journal club) และมีผู้บริหารบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการกำหนดให้ใช้แนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงในหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่ต้องการนำมาใช้ และการจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้แนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้

ระดับแผนกการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดให้ใช้แนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงในหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับบทความจากวารสารการพยาบาล (Journal club) การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้แนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้และการ

จัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ นอกจากนี้ยังมีผู้บริหารบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติในเรื่อง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่ต้องการนำมาใช้ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการจัดให้มีเอกสารที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรตามระบบบริหารองค์การที่กำหนดไว้

ระดับหอผู้ป่วย สิ่งที่ผู้บริหารหอผู้ป่วยบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับบทความจากวารสารการพยาบาล (Journal club) การจัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ การกำหนดให้ใช้แนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงในหน่วยงาน การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้แนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่ต้องการนำมาใช้ และการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงาน ส่วนเรื่องการจัดให้มีเอกสารที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรตามการบริหารองค์การที่กำหนดไว้ การวางแผนและจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดประชุมบุคลากรในองค์การเพื่อนำข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางการพยาบาลมาประยุกต์ใช้ การจัดให้มีระบบการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากร เพื่อให้เป็นไปตามคู่มือและมาตรฐานการพยาบาลที่กำหนดไว้ การจัดให้มีการปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ทันสมัยอยู่เสมอ การเผยแพร่และให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับวิธีการบริหารองค์การที่กำหนดไว้ การจัดให้มีโครงการพัฒนาและฟื้นฟูความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากรในหน่วยงาน การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการศึกษาของบุคลากรโดยเฉพาะ การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้ทราบถึงวิธีการบริหารงานองค์การที่กำหนดไว้ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำคู่มือปฏิบัติการพยาบาล และมาตรฐานการพยาบาลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของกระบวนการทำงานหรือรูปแบบการทำงานที่กำหนดไว้ การจัดและปรับปรุงระบบบันทึกเพื่อสนับสนุนการใช้กระบวนการทำงานหรือรูปแบบการทำงานที่กำหนดไว้ การจัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการใช้กระบวนการทำงานหรือรูปแบบการทำงานที่กำหนดไว้ และการกำหนดวิธีการบริหารงานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับหน่วยงานเป็นสิ่งที่มีผู้บริหารบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติ

6.3 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ

ระดับฝ่ายการพยาบาล มีผู้บริหารจำนวนมากที่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ด้านความสามารถในการให้บริการการศึกษาในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีผู้บริหารบางส่วนที่จัดอัตรากำลังโดยไม่ได้คำนึงถึงภาระงานด้านการบริการการศึกษา และไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ

ระดับแผนกการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารแผนกการพยาบาลจำนวนมากไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ การจัดอัตรากำลังโดยคำนึงถึงภาระงานด้านการบริการการศึกษา การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การจัดให้มีการประชุมร่วมกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีระบบการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา และการกำหนดเกณฑ์ด้านความสามารถในการให้บริการการศึกษาในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

ระดับหอผู้ป่วย สิ่งที่ผู้บริหารหอผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการจัดอัตรากำลังโดยคำนึงถึงโดยคำนึงถึงภาระงานด้านการบริการการศึกษา ส่วนเรื่องการกำหนดเกณฑ์ด้านความสามารถในการให้บริการการศึกษาในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การจัดให้มีระบบการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการบริการการศึกษาและการจัดให้มีการประชุมร่วมกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่ผู้บริหารหอผู้ป่วยบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติ

6.4 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการวิจัยทางสุขภาพ

ระดับฝ่ายการพยาบาล ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลเกือบทั้งหมดไม่ได้กำหนดเกณฑ์ด้านการดำเนินการหรือสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดเตรียมด้านงบประมาณและจัดหาแหล่งงบประมาณนอกสถาบัน เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การส่งเสริมหรือกำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดข้อปฏิบัติในการดำเนินการหรือให้ความร่วมมือในการวิจัยทางสุขภาพ การจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการวิจัยสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดเตรียมด้านวัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การกำหนดนโยบาย

และแผนงานด้านการวิจัยไว้ และการจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านการวิจัยทางสุขภาพ

ระดับแผนกการพยาบาล ผู้บริหารแผนกการพยาบาลเกือบทั้งหมด ไม่ได้กำหนดให้มีเกณฑ์ด้านการดำเนินการหรือสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และมีผู้บริหารแผนกจำนวนมากที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้คือ การจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการวิจัยสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การกำหนดข้อปฏิบัติในการดำเนินการหรือให้ความร่วมมือในการวิจัยทางสุขภาพ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านการวิจัยทางสุขภาพ และการจัดเตรียมด้านงบประมาณและจัดหาแหล่งงบประมาณนอกสถาบัน เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ

ระดับหอผู้ป่วย มีผู้บริหารหอผู้ป่วยมากกว่าครึ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดเตรียมด้านงบประมาณ และจัดหาแหล่งงบประมาณนอกสถาบัน เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการวิจัยสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการวิจัยไว้ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านการวิจัยทางสุขภาพ การกำหนดข้อปฏิบัติในการดำเนินการหรือให้ความร่วมมือในการวิจัยทางสุขภาพ การจัดเตรียมด้านวัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การกำหนดบทบาทของบุคลากรถึงภาระหน้าที่ในการสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และการส่งเสริมหรือให้โอกาสบุคลากรในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จัดเก็บไว้

6.5 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ

ระดับฝ่ายการพยาบาล มีผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการจัดให้มีคู่มือในการประสานงานระหว่างองค์การกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีเอกสารที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในองค์การ และการจัดให้บุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ระดับแผนกการพยาบาล มีผู้บริหารจำนวนมากไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการจัดให้มีคู่มือในการประสานงานระหว่างองค์การกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดให้บุคลากรจากหน่วยงานได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การจัดให้มีเอกสารที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในองค์การ การกำหนดนโยบายและแผนงานที่จะให้ความรู้ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แก่บุคลากร และการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานระหว่างหน่วยงานโดยเฉพาะ

ระดับหอผู้ป่วย สิ่งที่ผู้บริหารหอผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้บุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี การจัดให้มีเอกสารที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในองค์การ การจัดให้มีคู่มือในการประสานงานระหว่างองค์การกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายและแผนงานที่จะให้ความรู้ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แก่บุคลากร และการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานระหว่างหน่วยงานโดยเฉพาะ

6.6 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชน

ระดับฝ่ายการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารฝ่ายการบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงาน หรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน การจัดเตรียมและกำหนดความต้องการด้านวัสดุ-อุปกรณ์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน การจัดเตรียมและกำหนดความต้องการด้านงบประมาณสำหรับโครงการการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน และการจัดทำโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน

ระดับแผนกการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารแผนกการพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดเตรียม และกำหนดความต้องการด้านงบประมาณสำหรับโครงการการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน การจัดเตรียมและกำหนดความต้องการด้านวัสดุ-อุปกรณ์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงาน หรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน และการจัดทำโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน

ระดับหอผู้ป่วย สิงที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดเตรียมและกำหนดความต้องการด้านงบประมาณสำหรับโครงการการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน การจัดเตรียมและกำหนดความต้องการด้านวัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน และการจัดทำโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชน เช่นเดียวกับในระดับของฝ่ายการพยาบาลและแผนกการพยาบาล

6.7 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร

ระดับฝ่ายการพยาบาล ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลเกือบทั้งหมดปฏิบัติตามข้อรายการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรอย่างครบถ้วน

มีผู้บริหารฝ่ายการบางคนเท่านั้นที่ไม่ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับบันไดวิชาชีพของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ระดับแผนกการพยาบาล สิ่งที่ผู้บริหารแผนกการพยาบาลส่วนหนึ่งไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านการศึกษาต่อของบุคลากรโดยเฉพาะ การจัดให้มีกฎระเบียบวิธีปฏิบัติเรื่องการศึกษาต่อไว้อย่างชัดเจน และการส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับบันไดวิชาชีพของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ระดับหอผู้ป่วย สิ่งที่ผู้บริหารหอผู้ป่วยจำนวนมากไม่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านการศึกษาต่อของบุคลากรโดยเฉพาะ การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับบันไดวิชาชีพของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ การกำหนดแผนงานวิชาการ และการจัดให้มีกฎระเบียบวิธีปฏิบัติเรื่องการศึกษาต่อไว้อย่างชัดเจน

6.8 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ

ระดับฝ่ายการพยาบาล มีผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลส่วนหนึ่งไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ การจัดให้มีการอภิปรายหรือแสดงข้อคิดเห็นในรูปต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ การจัดให้มีโครงการพัฒนาด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ การกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพในประเด็นปัญหาต่าง ๆ และการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมของบุคลากร

ระดับแผนกการพยาบาล มีผู้บริหารแผนกการพยาบาลส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้คือ การจัดให้มีโครงการพัฒนาด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ การจัดให้มีการอภิปราย หรือแสดงข้อคิดเห็นในรูปต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดให้มีการประชุม อบรม หรือสัมมนาด้านจริยธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมของบุคลากร และการกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพในประเด็นปัญหาต่าง ๆ

ระดับหอผู้ป่วย มีผู้บริหารหอผู้ป่วยจำนวนมากที่ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดให้มีการอภิปราย หรือแสดงข้อคิดเห็นในรูปต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดให้มีโครงการพัฒนาด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การจัดให้มีการประชุม อบรม และสัมมนาด้านจริยธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมของบุคลากร การกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพในประเด็นปัญหาต่าง ๆ และการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพของประเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ต่อไปนี้

1. ลักษณะปรัชญาขององค์การพยาบาล
2. ลักษณะวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล
3. การปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

1. ลักษณะของปรัชญาองค์การพยาบาล

1.1 ลักษณะทั่วไปและลักษณะเนื้อหาของปรัชญาองค์การพยาบาล

ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาขององค์การในระดับฝ่ายการพยาบาลมีเขียนไว้เป็นขององค์การโดยเฉพาะทั้ง 4 แห่ง ในขณะที่แผนกการพยาบาลและหอผู้ป่วยมีการเขียนไว้ไม่ครบทุกองค์การ แต่จะมีการใช้ปรัชญาร่วมกับองค์การที่อยู่ระดับสูงขึ้นไปคือ ฝ่ายการพยาบาล และแผนกการพยาบาลที่องค์การสังกัดอยู่ (ตารางที่ 5) เนื้อหาของปรัชญาองค์การพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเท่าที่ปรากฏในเอกสารประกอบด้วยแนวคิด ความเชื่อ หรือค่านิยม 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ โดยที่ระดับฝ่ายการพยาบาลมีความครอบคลุมของเนื้อหาปรัชญาอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ระดับแผนกและระดับหอผู้ป่วยมีความครอบคลุมของเนื้อหาด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ระดับน้อย และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ ระดับน้อยที่สุด (ตารางที่ 6) แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ พบว่า แนวคิด ความเชื่อ

หรือค่านิยมของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลมีความครอบคลุมของเนื้อหาด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ในระดับมาก ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่แนวคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมของผู้บริหารแผนกการพยาบาลและผู้บริหารหอผู้ป่วย ครอบคลุมเนื้อหาด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน (ตารางที่ 7) ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาของปรัชญาด้านต่าง ๆ แล้ว พอจะกล่าวได้ว่า ความจริงแล้วองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ นั้น มีปรัชญาที่แสดงถึงแนวคิดในการกำหนดกิจกรรม หรือแนวคิดที่ใช้อธิบายเหตุผลในการกำหนดกิจกรรมขององค์การ แต่ไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่มีความพยายามที่จะเขียน (Langford, 1981) หรือถ้าจะมองอีกด้านหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าองค์การพยาบาลไม่ได้ใช้ปรัชญาที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือบริหารอย่างแท้จริง จึงไม่ได้ให้ความสนใจว่าปรัชญาที่กำหนดไว้หรือปรัชญาที่ควรกำหนดจะมีเนื้อหาอย่างไร การมีปรัชญาก็เพื่อจะได้แสดงให้คนอื่นรู้ว่ามี โดยจะใช้แสดงเวลาที่มีผู้มาเยี่ยมชมองค์การหรือมีการตรวจสอบจากผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น (Cantor, 1973 quoted in Hanson, 1983)

1.2 ลักษณะการเขียนปรัชญาองค์การพยาบาล ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสารของปรัชญาการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร ส่วนใหญ่ สั้น กระทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งลักษณะของปรัชญาตามที่กล่าวมาจะสามารถทำให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี (Tobin, Yoder Wise and Hull, 1979) แต่เนื่องจากเนื้อหาที่จำเป็นบางส่วนมีน้อย หรือไม่มีครบถ้วนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ปรัชญาที่เขียนขึ้นไม่สามารถครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการได้ ซึ่งจะมีผลให้ผู้บริหารองค์การขาดทิศทางในการปฏิบัติ และขาดหลักการที่จะช่วยในการตัดสินใจดำเนินการในบางเรื่องได้

จากการตรวจเอกสารขององค์การพยาบาล พบว่าเนื้อหาของปรัชญาบางส่วนใน "นโยบายในการดำเนินงาน" "หน้าที่รับผิดชอบ" "มาตรฐานการพยาบาล" และแม้แต่ "วัตถุประสงค์" ด้วย ทั้งนี้ก็น่าจะมีสาเหตุมาจากพื้นฐานความรู้ของผู้บริหารองค์การพยาบาลแต่ละคนว่าได้รับการถ่ายทอดมาอย่างไร เคยเห็น เคยจำ หรือเรียนรู้มาจากต้นแบบใด ความจริงแล้วในการเขียนปรัชญาขององค์การพยาบาลนั้นไม่มีถูก ไม่มีผิด เพราะปรัชญาขององค์การพยาบาลเป็นสิ่งที่แสดงถึงแนวคิด ความเชื่อ หรือค่านิยม โดยรวมของบุคลากรในองค์การว่ามีความคิดเห็นความเชื่อ หรือค่านิยมด้านต่าง ๆ อย่างไร หรืออะไรเป็นเหตุผลในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ

ถ้าเขียนได้ไม่ชัดเจน ปรัชญาที่เขียนขึ้นก็จะไม่สามารถให้ทิศทาง หรือให้แนวทางในการดำเนินการหรือกำหนดกิจกรรมแก่บุคลากรได้ แต่ถ้าการเขียนนั้นเขียนได้ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นครบถ้วน ปรัชญานั้นก็จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ปฏิบัติงาน เพราะปรัชญาที่เขียนไว้จะสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงในปัจจุบันว่าองค์การมีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพราะอะไร และจะทำให้ทราบว่าการดำเนินการในอนาคตขององค์การจะมีทิศทางอย่างไร (Stevens, 1980)

1.3 รายละเอียดเนื้อหาของปรัชญาองค์การพยาบาล

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ไม่พบเลยจากปรัชญาขององค์การพยาบาลหรือพบน้อยคือเพียงแห่งเดียว จากจำนวน 4 แห่ง และเป็นข้อความที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติขององค์การ ตลอดจนวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ในด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วย ภาวะสุขภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับความต่อเนื่องของความเจ็บป่วยกับภาวะสุขภาพ ระบุถึงความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และระบุถึงสิทธิของผู้ป่วย/ผู้รับบริการตามสิทธิมนุษยชน และตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ โดยที่ข้อความที่ระบุถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ภาวะความเจ็บป่วย และแนวคิดเกี่ยวกับความต่อเนื่องของความเจ็บป่วยกับภาวะสุขภาพ เป็นข้อความที่อาจเลือกที่จะเขียนไว้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ แต่ถ้าจะให้ชัดเจนก็ควรเขียนไว้ให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ทราบถึงแนวทางในการกำหนดบทบาทของพยาบาล ตลอดจนวิธีการพยาบาลเมื่อผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลได้ (Bille, 1986) ส่วนค่านิยมที่เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และค่านิยมที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย/ผู้รับบริการตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นสิ่งที่ควรกำหนดไว้ให้ชัดเจนในปรัชญาขององค์การพยาบาล เพราะถ้าไม่มีการเขียนไว้เป็นหลักฐานอาจทำให้มีผู้ละเลย และไม่เห็นความสำคัญ จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้มีผู้บริหารองค์การพยาบาลบางคนเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทุกคนทราบว่าต้องปฏิบัติอยู่แล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องเขียนไว้อีกก็ได้ ซึ่งการที่ผู้บริหารมีแนวคิดเช่นนี้ย่อมมีผลให้ผู้บริหารไม่สนใจที่จะติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติในเรื่องนี้ได้ แต่ถ้าเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรก็จะสามารถเป็นเครื่องเตือนใจทั้งต่อผู้บริหารองค์การพยาบาล และผู้ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบจากปรัชญาขององค์การพยาบาล หรือพบน้อยเพียง 1 หรือ 2 แห่ง เท่านั้น และเป็นข้อความที่จำเป็นและสำคัญที่ควรกำหนดไว้ในปรัชญาองค์การ มีผลโดยตรงในการกำหนดวัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติจริงขององค์การพยาบาล ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยของนักศึกษา และ

บุคลากรทีมสุขภาพ และของบุคลากรในหน่วยงาน ระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การที่มีต่อสังคมและชุมชน ระบุถึงแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติการพยาบาล ระบุถึงทักษะและคุณสมบัติของบุคลากรสำหรับงานแต่ละประเภท ระบุถึงความสำคัญด้านการศึกษาของบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาล และระบุถึงความสัมพันธ์ขององค์การพยาบาลกับแผนกต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการวิจัยทางสุขภาพเป็นสิ่งที่จะช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาบริการด้านสาธารณสุขได้ และเป็นสิ่งที่องค์การพยาบาลมีการให้การสนับสนุนอยู่แล้ว จึงควรเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นทิศทางการปฏิบัติ และทิศทางในการตัดสินใจของบุคลากรอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีทางการพยาบาลที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ควรระบุไว้เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบในการประเมินผลการพยาบาลของผู้ปฏิบัติงานและประเมินผลการพยาบาลของผู้ป่วย/ผู้รับบริการได้รับได้ ข้อความที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์การกับแผนกต่าง ๆ และข้อความที่ระบุถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การที่มีต่อสังคมและชุมชน ก็เป็นสิ่งที่ควรเขียนไว้เช่นเดียวกัน เพราะองค์การมีการปฏิบัติในเรื่องนี้อยู่แล้ว ถ้าเขียนไว้ก็จะทำให้บุคลากรตัดสินใจสำหรับดำเนินงานในเรื่องนี้ได้ง่ายขึ้น การใช้ระบบการส่งต่อหรือการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยก็จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ เนื้อหาด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการเป็นสิ่งที่พบในปรัชญาขององค์การพยาบาลทุกระดับน้อยที่สุด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเขียนเนื้อหาด้านนี้เพิ่มเข้าไว้ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ แนวทางในการตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับพยาบาล/ผู้ให้บริการได้ชัดเจนขึ้น และจะได้เป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ โดยข้อความที่ควรจะต้องกำหนดไว้ในปรัชญาขององค์การพยาบาลได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงสิทธิของบุคลากรตามหลักสิทธิมนุษยชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ สิทธิของบุคลากรเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบต่อองค์กรวิชาชีพ และข้อความที่ระบุถึงความสำคัญของขวัญกำลังใจ ส่วนข้อความที่เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของบุคลากร ค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ค่านิยมเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากร และค่านิยมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการโยกย้ายบุคลากรในองค์การเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาและเขียนไว้ตามความเหมาะสม

2. ลักษณะวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

2.1 ลักษณะทั่วไปและลักษณะเนื้อหาของวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลระดับฝ่ายการพยาบาลมีกำหนดไว้เป็นขององค์การโดยเฉพาะทั้ง 4 แห่ง ในขณะที่ระดับแผนกการพยาบาลและระดับหอผู้ป่วยมีการกำหนดไว้ไม่ครบทุกองค์การ แต่จะใช้วัตถุประสงค์ร่วมกับองค์การที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป คือฝ่ายการพยาบาล และแผนกการพยาบาลที่องค์การสังกัดอยู่ (ตารางที่ 15) เนื้อหาของวัตถุประสงค์องค์การพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรเท่าที่ปรากฏในเอกสารประกอบด้วย เนื้อหา 3 ด้าน คือ ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ โดยที่ระดับฝ่ายการพยาบาลมีความครอบคลุมของเนื้อหาด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนระดับแผนกการพยาบาลและระดับหอผู้ป่วย มีความครอบคลุมของเนื้อหาด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับน้อย และด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ตารางที่ 16) แต่เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ พบว่าความครอบคลุมของเนื้อหาวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 17) ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลแล้วพอจะกล่าวได้ว่าความจริงในการดำเนินงานในองค์การพยาบาลนั้นมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการที่จะเกิดขึ้นไว้ หากแต่ไม่มีความพยายามที่จะเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Langford, 1981) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ หรืออาจเป็นเพราะองค์การไม่ได้ใช้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในเอกสารเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างแท้จริง จึงไม่ได้ให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจว่าเนื้อหาของวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลมีความครอบคลุมของเนื้อหาหรือไม่ อย่างไร แต่จะมีไว้เพียงเพื่อแสดงให้คนอื่น ๆ รู้ว่าเหมือน ๆ กับปรัชญาองค์การพยาบาลนั้นเอง (Cantor, 1973, quoted in Hanson, 1983)

2.2 ลักษณะการเขียนวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล ลักษณะการเขียนเท่าที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของผลลัพธ์ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา จะมีการเขียนในรูปของกระบวนการที่พึงปรารถนาบ้างแต่น้อย วัตถุประสงค์ที่เขียนไว้สามารถใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความสำเร็จ ใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมและวิธีดำเนินการที่พึงปรารถนา และให้ทิศทางการปฏิบัติแก่บุคลากรได้ แต่เนื่องจากเนื้อหาของวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ ยังไม่ค่อยครอบคลุมนัก จึงทำให้การนำวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ไปสู่การปฏิบัติไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่

อีกประการหนึ่งการเขียนวัตถุประสงค์เชิงผลลัพธ์นั้น เป็นสิ่งที่เขียนยากถ้าจะเขียนให้ชัดเจนลงไปถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดกับผู้ป่วยแต่ละคน ดังนั้น ผลลัพธ์ทางสุขภาพจึงเขียนได้อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น ซึ่งบางครั้งจะเห็นว่าให้ทิศทางการปฏิบัติได้ไม่ชัดเจนนัก โดยทั่วไปแล้วถ้าวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลมีจุดเน้นที่กระบวนการ ทำงาน จะเป็นวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ดีเพราะพยาบาลมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจในกิจกรรมที่พยาบาลจะต้องทำมากกว่าสนใจที่ความสำเร็จ (Cantor, 1973 quoted in Hanson, 1983) อีกประการหนึ่งการเขียนในรูปกระบวนการจะนำไปสู่การดำเนินการ หรือกำหนดกิจกรรมที่พึงปรารถนาได้ง่ายและชัดเจนกว่า

จากการตรวจเอกสารพบว่า มีเนื้อหาของวัตถุประสงค์บางส่วนอยู่ภายใต้หัวข้อ "หน้าที่และความรับผิดชอบ" หรือ "นโยบายการดำเนินงาน" ซึ่งเรื่องนี้ก็คงเหมือนที่กล่าวแล้วในเรื่องการเขียนปรัชญาขององค์การพยาบาล คือมีสาเหตุจากการที่ผู้บริหารองค์การได้รับความรู้ในเรื่องนี้มาจากแหล่งใด ก็จะจำมาเขียนในองค์การที่ตนเป็นผู้รับผิดชอบอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม การเขียนจะอยู่ในหัวข้อใดก็ตาม ถ้าเขียนได้ชัดเจนสามารถแปลไปสู่กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการได้ง่ายก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การได้ทั้งสิ้น เพียงแต่ถ้ากำหนดไว้เป็นหมวดหมู่ชัดเจนแล้ว การปฏิบัติตามก็จะเป็นไปได้อย่างสะดวก พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินผลได้อย่างครบถ้วนด้วย

2.3 รายละเอียดของเนื้อหาวัตถุประสงค์องค์การพยาบาล

ด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ข้อความที่ไม่พบหรือพบน้อยในวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล แต่ควรจะต้องมีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ และการจัดบริการโดยยึดหลักความปลอดภัย และสะดวกสบายของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ทั้งนี้เพราะข้อความที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่จะกำหนดแนวปฏิบัติด้านผู้ป่วย/ผู้รับบริการได้อย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนได้ว่าควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ส่วนข้อความที่ระบุถึงการจัดบริการตามประเภท และลักษณะของผู้ป่วย/ผู้รับบริการเป็นเรื่องที่ควรพิจารณาและเขียนไว้ด้วยเช่นกันเพื่อจะช่วยในการตัดสินใจของบุคลากรในการกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติในองค์การ

ด้านการพยาบาล/การปฏิบัติการพยาบาล ข้อความที่ไม่พบหรือพบน้อยในวัตถุประสงค์ขององค์การแต่ควรจะต้องเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน ได้แก่ข้อความที่ระบุถึงหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน และบุคลากรในทีมสุขภาพ รวมทั้ง

หน้าที่ที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสถาบันสุขภาพต่าง ๆ และหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาทีมสุขภาพ ทั้งนี้เพราะในองค์การพยาบาลมีการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาอยู่แล้ว แต่ผู้ปฏิบัติบางคนอาจจะปฏิบัติโดยที่ไม่มีความมั่นใจนักก็ได้ บางคนอาจไม่ได้ตระหนักว่าสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่อันพึงกระทำ แต่บางครั้งต้องมีภาระจำยอมต้องกระทำ ดังนั้นถ้าองค์การพยาบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ นี้ไว้เป็นหลักฐานแล้ว ก็จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองมีความมั่นใจ และสามารถตัดสินใจในการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ได้ดีขึ้น

ด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการ วัตถุประสงค์ที่ควรมีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากไม่พบในวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล หรือบางข้อมีพบเพียง 1-2 แห่งเท่านั้น ได้แก่ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่บุคลากร การพิทักษ์สิทธิด้านต่าง ๆ ของบุคลากร การที่จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริม การคงไว้หรือโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงาน และการส่งเสริมความสามัคคีของบุคลากรในหน่วยงาน ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้บริหารได้แนวทางในการปฏิบัติด้านพยาบาล/ผู้ให้บริการชัดเจนขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่บุคลากรถึงสถานภาพของตนในองค์การ และเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีสิ่งที่ควรจะพิจารณาเขียนไว้ในวัตถุประสงค์ขององค์การอีก ได้แก่ การส่งเสริมการปฏิบัติของบุคลากรโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ หรือเน้นถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลเลย รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้ครอบคลุมถึงการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การป้องกันภาวะแทรกซ้อนและความพิการ และการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วย เพราะวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้บุคลากรทราบและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และช่วยให้ผู้บริหารองค์การพยาบาลมีกรอบในการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรอย่างชัดเจน

3. การปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

3.1 ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลด้านต่าง ๆ ของระดับฝ่ายการพยาบาล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง มีเรื่องของการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพและเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนเท่านั้นที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในขณะที่ระดับแผนกการพยาบาลมุ่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการ

จัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ส่วนระดับหอผู้ป่วยมุ่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร (ตารางที่ 24-26) ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะเห็นว่าระดับของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการพยาบาล ค่อนข้างแตกต่างกันในเรื่องของจุดเน้นของวัตถุประสงค์แต่ละด้าน โดยที่ฝ่ายการพยาบาลก็จะให้ความสำคัญของการปฏิบัติในทุก ๆ เรื่องเกือบจะเท่าเทียมกันในขณะที่ในระดับแผนกการพยาบาลมุ่งให้ความสำคัญของการปฏิบัติที่เฉพาะลงมาอย่างชัดเจน และหอผู้ป่วยก็ปฏิบัติเฉพาะในสิ่งจำเป็นและกลตัวที่เห็นได้ชัดเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ไม่มีความชัดเจนพอ หรือแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของผู้บริหารองค์การระดับต่าง ๆ นั้น ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน และไม่ได้มีการสื่อประสานความคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ เข้าด้วย เลยทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ไม่ครบถ้วนหรือมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (นิพนธ์ ศศิธร อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2529)

3.2 ความสอดคล้องของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การระหว่างองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ

แม้ว่าระดับการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ จะมีความแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม แต่เมื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ระหว่างฝ่ายการพยาบาล แผนกการพยาบาล และหอผู้ป่วยแล้ว พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติสอดคล้องกัน เมื่อตัดสินตามเกณฑ์การยอมรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 36-40) ซึ่งในเรื่องนี้พอจะอธิบายได้ว่า ความสอดคล้องของการปฏิบัตินี้เกิดขึ้นได้จากลักษณะของการบริหารองค์การพยาบาลที่ใช้การบริหารตามทฤษฎีระบบ คือ มีฝ่ายการพยาบาลทำหน้าที่เป็นระบบใหญ่ แผนกการพยาบาลเป็นระบบย่อย และหอผู้ป่วยเป็นระบบย่อย ๆ โดยมีผู้บริหารองค์การพยาบาลเป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์การระดับต่าง ๆ นั้น ตามสายการบังคับบัญชาเป็นลำดับลงมา ซึ่งแม้ว่าในการบริหารองค์การพยาบาลจะไม่ได้ใช้ปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นเครื่องมือในการบริหารองค์การอย่างเต็มที่ก็ตาม ในองค์การพยาบาลก็ยังมีการสื่อสาร และการสั่งการกันโดยทางวาจา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติ หรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการ การปฏิบัติหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ นี้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและปฏิบัติเป็นประเพณี

สืบต่อกันไปได้เรื่อย ๆ ก็เนื่องจากพยาบาลนั้นให้ความสำคัญของการปฏิบัติงานที่เป็นกิจวัตรมากกว่างานวางแผนและงานประเมินผลตามแผนที่ได้กำหนดไว้ (ฟาริดา อิบราฮิม, 2529) แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอ และเป็นไปตามที่ต้องการได้จำเป็นต้องอาศัย การสั่งการ การนิเทศและประเมินผลอย่างใกล้ชิดและถ้าหากขาดในสิ่งที่กล่าวมาแล้ว การปฏิบัติที่เกิดขึ้นก็อาจไม่สม่ำเสมอ หรือหยุดชะงักไปได้

3.3 รายละเอียดของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล

3.3.1 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ

รายละเอียดของการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ตามความคาดหวังและความต้องการด้านต่าง ๆ มีหลายข้อรายการที่ไม่มีการปฏิบัติในองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ แต่ข้อรายการที่น่าจะต้องให้ความสนใจได้แก่ เรื่องการจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการตรวจสอบและประกันคุณภาพการพยาบาล การดำเนินการตามวิธีการตรวจสอบและประกันคุณภาพ แล้วรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของบริการพยาบาล การจัดให้มีแบบฟอร์มสำหรับประเมินปัญหา และความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ การดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณ และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามการดำเนินงานที่กำหนดไว้ และการกำหนดอัตราบุคลากรพยาบาลและบุคลากรประเภทอื่นต่อผู้ป่วย/ผู้รับบริการ ทั้งนี้เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินได้ว่าการบริการที่จัดให้กับผู้ป่วย/ผู้รับบริการนั้น มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะเรื่องของการตรวจสอบและประกันคุณภาพ เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้บริหารองค์การพยาบาลได้ทราบว่า การปฏิบัติการพยาบาลเป็นไปตามวิธีการและเทคนิคการพยาบาลที่กำหนดไว้หรือไม่ ในการปฏิบัติการพยาบาลนั้นมีการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตสังคมโดยการสอนและให้คำปรึกษาตามแผนการรักษาพยาบาลที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือบุคลากรทางการพยาบาลมีการสังเกตอาการของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ และมีการปฏิบัติต่อสิ่งที่สังเกตได้หรือไม่อย่างไร เป็นต้น

3.3.2 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล

การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาลนี้ มีหลายข้อรายการที่ไม่มีการปฏิบัติในองค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งข้อรายการเหล่านี้ได้แก่การจัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับบทความจากวารสารการพยาบาล (Journal Club) การกำหนดแนวคิดเชิงวิชาการ หรือทฤษฎีการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงสำหรับหน่วยงาน การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่ต้องการนำมาให้การจัดทำคู่มือการปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ การจัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติตามแนวคิดเชิงวิชาการหรือทฤษฎีการพยาบาลที่กำหนดให้ใช้ รวมทั้งการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่จะทำให้ได้ข้อความรู้ใหม่ ๆ และได้วิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน มีหลักการที่แน่นอนในการปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของการปฏิบัติการพยาบาลขึ้นได้

3.3.3 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ

ในการปฏิบัติที่จะช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาและบุคลากรที่มีสุขภาพให้ได้ผลดี ได้แก่ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการจัดอัตรากำลังโดยคำนึงถึงภาระงานด้านการบริหารการศึกษา เพราะการประสานงานกับตัวแทนของสถาบันจะทำให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันได้ ส่วนการที่มีอัตรากำลังที่เหมาะสมจะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ส่วนเรื่องการจัดให้มีระบบการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการบริการการศึกษา และการกำหนดให้มีเกณฑ์ด้านความสามารถในการให้บริการการศึกษาในแบบประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรจะช่วยให้บุคลากรเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพอย่างเต็มที่ การปฏิบัติในเรื่องอื่น ๆ ที่ควรพิจารณาดำเนินการเพื่อสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาและบุคลากรทีมสุขภาพ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษา และบุคลากรทีม-

สุขภาพ และการจัดให้มีการประชุมร่วมกับตัวแทนของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการปฏิบัติทั้ง 2 ข้อนี้ ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็นขององค์การว่าสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์การระดับสูงขึ้นไปนั่นเอง

3.3.4 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการวิจัยทางสุขภาพ การดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการวิจัยทางสุขภาพที่ควรจะต้องปฏิบัติได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ด้านการดำเนินการหรือสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ ในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ และนอกจากนี้องค์การก็ควรมีการปฏิบัติที่จะช่วยให้บุคลากรเห็นว่าองค์การมีความตั้งใจที่จะส่งเสริมสนับสนุนด้านนี้อย่างจริงจังด้วย เช่น มีการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการวิจัยไว้ มีการจัดเตรียมงบประมาณและจัดหาแหล่งงบประมาณนอกสถาบันเพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการวิจัยสำหรับหน่วยงาน การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านการวิจัยทางสุขภาพ การกำหนดข้อปฏิบัติในการดำเนินการหรือให้ความร่วมมือในการวิจัยทางสุขภาพ การจัดเตรียมด้านวัสดุ-อุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ รวมทั้งการกำหนดบทบาทของบุคลากรถึงภาระหน้าที่ในการสนับสนุนการวิจัยทางสุขภาพ การส่งเสริมและกำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ และการส่งเสริมหรือให้โอกาสบุคลากรในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จัดเก็บไว้ด้วย

3.3.5 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ

การส่งเสริมสัมพันธภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ จะทำให้การดำเนินการขององค์การมีความราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นสิ่งที่องค์การควรจะปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างการบริหารองค์การ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน การจัดให้มีคู่มือในการประสานงานระหว่างองค์การกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายและแผนงานที่จะให้ความรู้ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แก่บุคลากร การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานระหว่างหน่วยงานโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติเหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรได้ทราบและเข้าใจในบทบาทของตนและขององค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ไม่เกิดการก้าวก่ายหรือขัดแย้งกันขึ้น ซึ่งย่อมทำให้งานมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ และนอกจากนี้ ถ้าเป็นไปได้ควรมีการจัดให้บุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันด้วย ทั้งนี้เพราะการพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติงานนี้

จะช่วยสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะเกิดขึ้นได้ไม่ยากเลย

3.3.6 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชน การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนนี้อาจจะถูกมองว่าไม่ใช่หน้าที่ขององค์การพยาบาลในโรงพยาบาล โดยเฉพาะกลุ่มที่รับผิดชอบต่อผู้ป่วยใน ทั้งนี้เพราะในโรงพยาบาลมักจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานทางด้านนี้โดยเฉพาะอยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงแล้วการปฏิบัติต่าง ๆ ในองค์การพยาบาลนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนอยู่มากเหมือนกัน ผู้ปฏิบัติอาจจะดำเนินการโดยที่ไม่ได้มีเป้าหมายที่ชัดเจนนัก บางคนอาจจะทำด้วยความคับข้องใจ หรืออาจทำตามคำสั่งหรือความจำเป็น ในเรื่องนี้ถ้าองค์การกำหนดปรัชญาความเชื่อ และวัตถุประสงค์ไว้ให้ชัดเจนแล้ว บุคลากรก็จะสามารถกำหนดขอบเขตการปฏิบัติของเขาได้ การส่งเสริมสุขภาพชุมชนในโรงพยาบาลทำได้ในลักษณะของการป้องกัน และการเฝ้าระวังโรค การให้ความรู้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยและญาติ จัดเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในชุมชนได้ทั้งสิ้น ดังนั้นองค์การควรมีการจัดเตรียม และกำหนดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชนด้วย นอกจากนี้องค์การจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงาน หรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน และจัดทำโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่สังคมและชุมชนด้วย เช่น การจัดทำโครงการเกี่ยวกับส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ภูมิคุ้มกันโรค การเฝ้าระวังและการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ เป็นต้น

3.3.7 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร

การส่งเสริมความก้าวหน้าและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรนี้ องค์การพยาบาลทั้ง 3 ระดับ ได้ให้ความสนใจมากพอสมควร แต่ทั้งนี้ก็ยังมีหลายข้อรายการที่ยังทำได้ไม่ครบในทุกองค์การ และเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรปฏิบัติ ได้แก่การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านการศึกษาต่อของบุคลากรโดยเฉพาะ และการส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับบันไดวิชาชีพของบุคลากรประเภทต่าง ๆ การที่มีผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษาต่อโดยเฉพาะนี้จะทำให้องค์การมีการดำเนินการด้านนี้ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติได้รับการดูแลและรักษาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย

3.3.8 การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ

การปฏิบัติที่จำเป็นที่ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายวิชาชีพของประเทศ ได้แก่ การจัดให้มีการอภิปราย หรือแสดงข้อคิดเห็นในรูปต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดให้มีโครงการพัฒนาด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ การจัดให้มีการประชุม อบรม หรือสัมมนาด้านจริยธรรม รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมของบุคลากร ทั้งนี้เพราะการอภิปรายให้ข้อคิดเห็นหรือการประชุมสัมมนาต่าง ๆ จะทำให้บุคลากรได้ทราบถึงแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม และเมื่อเข้าใจถูกต้องตามกันแล้วก็จัดให้มีการรวบรวมเป็นกฎระเบียบในการปฏิบัติไว้ให้ชัดเจน พร้อมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนในการกำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเต็มใจในการปฏิบัติ พร้อมกันนี้องค์การก็ต้องแสดงให้บุคลากรเห็นว่ามีความตั้งใจที่จะส่งเสริมการปฏิบัติในด้านนี้อย่างจริงจัง โดยการกำหนดเป็นนโยบาย และมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้เข้าใจอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการนิเทศและติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอด้วย ก็จะทำให้การปฏิบัติด้านนี้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารองค์การพยาบาลดังต่อไปนี้คือ

1. จัดให้ผู้บริหารองค์การพยาบาลทุกระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้นได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอบรมทางการบริหารอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการบริหารองค์การอย่างแท้จริง

2. ทบทวนเนื้อหาปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลทุกระดับ พร้อมทั้งรวบรวมแนวคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การแล้วทำการเขียนปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลขึ้นใหม่เพื่อให้ครอบคลุมถึงแนวคิด ความเชื่อหรือค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานในองค์การมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้การที่จะเขียนปรัชญาและวัตถุประสงค์ให้ได้ดีและถูกต้องนั้นควรจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการสำหรับดำเนินการในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และ ควรจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำวิธีการเขียนด้วย

3. มีการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลตามที่ได้เขียนไว้ เพื่อเป็นการสร้างสำนึก สร้างความรู้สึกเห็นคุณค่า ความสำคัญของการปฏิบัติในเรื่องนี้โดยการจัดประชุมเพื่อรายงานผลว่าแต่ละหน่วยงานมีการปฏิบัติตามสิ่งที่เขียนไว้อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรหรือไม่ ซึ่งวิธีการนี้นอกจากจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ หรือรู้จักใช้ปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้เป็นเครื่องมือในการบริหารได้แล้ว ยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถจะปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการเขียนปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์การและปรับปรุงการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ แต่ควรศึกษาในโรงพยาบาลเดียว และศึกษาโดยบุคลากรของโรงพยาบาลนั้นเอง เพื่อให้ได้รายละเอียดครอบคลุมถึงเนื้อหาของเอกสารและการปฏิบัติทุก ๆ ด้าน

2. ทำการศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล กับการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้

3. ทำการศึกษาแบบติดตามผลในระยะยาวว่ามีการปฏิบัติตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาลตามที่เขียนไว้อย่างไร